

**«Про роль НМЦ ПТО з методичного супроводу освітнього процесу
в ЗП(ПТ)О в закладах не підпорядкованих МОН України»**

Вагомий внесок у розвиток трудового потенціалу країни і нашого регіону вносять заклади I-го початкового рівня, які не підпорядковані Міністерству освіти і науки України. До таких закладів відносяться структурні підрозділи великих підприємств, навчально-курсіві комбінати, товариства з обмеженою відповідальністю, приватні підприємства, комунальні підприємства, які надають послуги з професійної(професійно-технічної) освіти. Більшість з них відносяться до приватної форми власності.

Тільки на Дніпропетровщині налічується 153 заклади, які б могли надавати послуги з професійної (професійно-технічної) освіти, з них у єдиній державній електронній базі з питань освіти міститься 35 атестованих закладів I-го рівня атестації. Окрім того 40 закладів мають ліцензійне право на здійснення освітніх послуг, зареєстровані в єдиній державній електронній базі з питань освіти (далі - ЄДЕБО), але не атестовані, видавати документи державного зразку права не мають. 78 закладів згідно законодавства України зберігають право на отримання безстрокової ліцензії, зареєструватись у ЄДЕБО, потім пройти атестацію і отримати право видавати документи про освіту державного зразку.

Слід зазначити, що ЗП(ПТ)О 1-го рівня роблять вагомий внесок у підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації, перенавчання робітничих кадрів області, а професії за якими вони здійснюють навчання, практично не пересікаються з професіями, яким навчають державні заклади П(ПТ)О.

Всі вище перелічені причини потребують від навчально-методичного центру профтехосвіти у Дніпропетровській області значних зусиль щодо методичного супроводу діяльності таких ЗП(ПТ)О.

Структурно ці навчальні заклади поділяються на певні групи, що здійснюють підготовку робітничих кадрів:

1. Міжшкільні навчально-виробничі комбінати, що здійснюють професійне навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

2. Колишні навчально-курсіві комбінати підприємств, що здійснювали навчання на виробництві для промислових, будівельних, комунальних та інших підприємств, а тепер змінили форму власності і продовжують виконувати ті самі функції, що і раніше.

3. Навчальні підрозділи великих підприємств, що здійснюють надання послуг з професійної(професійно-технічної) освіти для задоволення потреб цих підприємств у кваліфікованих робітниках.

4. Спортивно-технічні клуби ТСО України, які ведуть підготовку фахівців з певного переліку професій.

4. Автомобільні школи різних форм власності, що здійснюють навчання водіїв різних категорій.

5. Приватні підприємства, що здійснюють підготовку робітничих кадрів.

6. Загально-освітні навчальні заклади, що здійснюють професійне навчання учнів, згідно з отриманими ліцензіями.

7. Вищі навчальні заклади різного рівня акредитації, що надають послуги з професійно-технічної освіти.

За час співпраці НМЦ ПТО і закладів 1-го рівня атестації виявлені питання, які є дуже важливими і актуальними для сталої роботи цих типів ПТНЗ.

Керівники й організатори професійно-технічної освіти цих професійно-технічних навчальних закладів потребують постійного оновлення інформації стосовно:

- подій, що відбуваються в профтехосвіті;
- змін у нормативно-правовій базі профтехосвіти;
- тенденцій розвитку ПТО;
- питань своєчасного ліцензування професій, атестації навчальних закладів, реєстрації закладів і професій в ЄДЕБО, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, їх атестації як головної мети отримання можливості видачі цими ПТНЗ документів державного зразка.

Навчально-методичний центр проводить постійну роботу з розроблення і погодження робочих навчальних планів з професій, яким навчають в закладах 1-го рівня атестації у встановленому законодавством порядку.

Забезпечення плідної співпраці навчально-методичного центру профтехосвіти з цими ЗП(ПТ)О неможливо без створення чіткої системи роботи.

Насамперед ця робота планується і вноситься до річного і місячного плану НМЦ ПТО. Основу цих заходів складають секції, на яких фахівці НМЦ ПТО, департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації ознайомлюють керівників з новинами законодавства у галузі профтехосвіти, тенденціями, що складаються, навчають основам організації, планування, обліку навчально-виробничого процесу, організації і планування методичної роботи як педагогічних працівників, так і закладів в цілому.

Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області відповідно до свого Статуту здійснює методичний супровід підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О 1-го рівня атестації, як необхідної вимоги до ліцензування і атестації навчальних закладів. Для організації цієї роботи щороку вивчаються і визначаються потреби закладів з цього питання, до відома керівників доводяться вимоги законодавчої і нормативно-правової бази. Для забезпечення вирішення вимог законодавства з цього напрямку налагоджено плідну співпрацю з Білоцерківським інститутом неперервної професійної освіти, який надає послуги з підвищення кваліфікації викладачам і майстрам виробничого навчання закладам I-го рівня атестації Дніпропетровської області. Близька 135 педагогів ЗП(ПТ)О у 2021 році підвищили свою кваліфікацію у БІНПО.

Стан робітничого потенціалу, надання послуг з професійної (професійно-технічної) освіти а також і методичний супровід закладів I-го початкового рівня в цей час обумовлені війною.

З початку вторгнення російських військ в Україну з'явилися проблеми не тільки з організації підготовки робітничих кадрів, а й з трудовими ресурсами на підприємствах нашого регіону і в цілому на Україні.

Значна частина робітників призвана в збройні сили України та територіальні органи оборони. Десятки тисяч людей втратили роботу і засоби до існування. Вже понад 4 мільйони українців виїхали з країни, 6,5 мільйони – є внутрішньо переміщеними особами. Тільки в нашій області перебуває більше 100 тисяч внутрішньо переміщених осіб.

Перелічені фактори мотивують заклади П(ПТ)О I-го рівня та роботодавців шукати нові форми роботи з усіма суб'єктами, зайнятими формуванням трудового робітничого потенціалу. Не знаходиться в стороні від вирішення цих проблем і методична служба Дніпропетровської області.

Виходячи з наявних проблем, прийнятими в умовах воєнного стану законодавчими актами та рішеннями МОН, освітній процес і його методичний супровід в закладах П(ПТ)О здійснюється і організовується з урахуванням особливостей воєнного стану, а саме:

- організація дистанційного, змішаного та мережевого навчання;
- скорочення термінів навчання;
- навчання частковим професійним кваліфікаціям та видам робіт.

Навчальні структури, які не підпорядковані МОН, повинні бути корисними у вирішенні цих питань.

Виходячи з цього, навчально-методичним центром профтехосвіти у Дніпропетровській області разом з Федерацією організацій роботодавців Дніпропетровщини, за участі Департаменту освіти і науки ОДА, Державної служби зайнятості, Департаменту соціального захисту населення ОДА, при участі керівника українсько-німецького глобального Проекту з розвитку соціального діалогу в Дніпропетровському регіоні, організації роботодавців Німеччини «NORDMETALL» Ханса МАНЦКЕ 13.04.2022 року проведено вібінар закладів I-го рівня атестації щодо роботи з переміщеними особами, де рекомендовано навчальним структурам, які не підпорядковані МОН:

1. Вивчити та опрацювати законодавчі акти щодо трудових відносин, державних гарантій, функціонування національної системи кваліфікацій та рішення МОН з організації освітнього процесу в умовах воєнного стану.

2. Визначитися з переліком професій, за якими можливо здійснювати професійне навчання та навчання видам робіт осіб, які потребують лише часткові професійні кваліфікації для влаштування на робочі місця, що значно спростить їх працевлаштування і підвищить професійну мобільність працівників.

З метою виконання рекомендацій навчально-методичним центром профтехосвіти у Дніпропетровській області сформовано перелік часткових кваліфікацій і видів робіт яким заклади I-го рівня атестації можуть навчати переміщених осіб та взагалі доросле населення Дніпропетровської області,

Слід зазначити що навчання частковим кваліфікаціям та видам робіт получило підтримку серед закладів I-го початкового рівня атестації.

Навчально-методичним центром ПТО було

Переліки часткових кваліфікацій, видів робіт, робітничих професій, яким можуть навчати ЗП(ПТ)О I-го початкового рівня розміщено в управліннях соціального захисту міських і районних управлінь соціального захисту, центрах соціальної служби на містах.

Виконуючі рекомендації вебінару від 13.04.2022 НМЦ ПТО 12.05.2022 проведено секцію організаторів професійної(професійно-технічної)освіти I-го рівня атестації. На секції учасників ознайомлено з проектами законодавчих, нормативно-правових документів, які прийняті під час оголошення військового стану, надана актуальна інформація щодо розвитку трудового потенціалу Дніпропетровщини, відбулося ознайомлення учасників секції з досвідом роботи Приватного закладу «Центр професійної освіти і навчання» м. Кривого Рогу:

1. З організації освітнього/навчального процесу в умовах воєнного стану з проведення навчання щодо отримання повних або часткових професійних кваліфікацій.

2. Приклад отримання часткової кваліфікації «Монтажник будівельних риштувань» (відео -)

3. З розроблення Положення про проведення навчання за компетенціями та частковими кваліфікаціями затвердженого наказом ПЗ ЦПОН.

Учасники секції зазначили що матеріали з якими вони були ознайомлені є для них корисні і цікаві.

З метою покращення взаємодії між навчально-методичним центром профтехосвіти та ЗП(ПТ)О не підпорядкованими Міністерству освіти і науки України, для вирішення проблем які можуть виникати при наданні освітніх послуг під час воєнного стану НМЦ ПТО по підсумкам засідання секції проведено анкетування закладів.

В більшості педагоги і керівники закладів позитивно оцінюють рівень методичного супроводу освітнього процесу в ЗП(ПТ)О І-го рівня з боку навчально-методичного центру профтехосвіти у Дніпропетровській області. В подальшому заплановано поширити переліки часткових кваліфікацій, видів робіт по яким будуть надаватися освітні послуги.